

Χαλκίδος Χρυσόστομος: Περί του διαφορετικού

[Μητροπολιτικό Έργο / Ι.Μ. Χαλκίδος](#)

• Του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Χαλκίδος [κ. Χρυσοστόμου](#)

Πολύς ο λόγος στις μέρες μας για την διαφορετικότητα και αμέτρητες οι λεκτικές, κυρίως, συστάσεις, περί του οφειλόμενου σεβασμού «στο διαφορετικό». Και ενώ στα λόγια φαίνεται εκμέρους των περισσοτέρων να υπάρχει συμφωνία, στην πράξη, γινόμαστε μάρτυρες, αν όχι και πρωταγωνιστές, εντελώς αντίθετων συμπεριφορών. Το άξιο θαυμασμού είναι ότι ακόμη και διαδηλούντες και φωνασκούντες, υπέρ του δικαιώματός τους, να αυτοπροσδιορίζονται και να απολαμβάνουν, για τον εαυτό τους, τον σεβασμό των άλλων, οι ίδιοι, την ίδια ώρα, αρνούνται αυτό το δικαίωμα στους άλλους και εγωϊστικά χλευάζουν καθένα και κάθε τι, με το οποίο δεν συμφωνούν. Αρνούμενοι, δηλαδή, εν τοις πράγμασιν, την διαφορετικότητα, δεν της αναγνωρίζουν το δικαίωμα όχι μόνο «διά να ομιλεί!», αλλά και να υπάρχει. Απολυτοποιούν την δική τους ελευθερία, την οποία επιχειρούν δι' όλων των μέσων να επιβάλουν στους άλλους, όχι σπάνια δε, περιπαίζουν την πίστη και ασεβούν στα ιερά σύμβολα των διαφορετικών. Είναι

αποφασισμένοι να στείλουν τους διαφορετικούς «στον διάβολο», προκειμένου να ζήσουν αυτοί! Υποδουλομένοι στον εγωϊσμό τους και μπλοκαρισμένοι σε συμπλέγματα, φοβούνται να αναλάβουν την πορεία στην περιπετειώδη οδό της όντως ελευθερίας και, ανασφαλείς καθώς είναι, δεν κατανοούν τον αυτοπεριορισμό χάριν του άλλου ούτε το νόημα της συν-ελευθερίας.

Η Ορθόδοξη Εκκλησία μας, όμως, διδάσκει ότι οι άνθρωποι είμαστε μεταξύ μας διαφορετικοί και ταυτόχρονα ομοούσιοι. Ο Θεός εδημιούργησε εξ ενός αίματος παν γένος ανθρώπων (Πράξ. ιζ', 26). Να η μεταξύ μας συγγένεια και μάλιστα εξ'αίματος. Συγγένεια και ομοουσιότης! Ποιήματα και πλάσματα της αγάπης και των χειρών Του Θεού οι άνθρωποι είναι μεταξύ τους και ίσοι! Ουδείς επιτρέπεται να θεωρείται λιγότερο ή περισσότερο άνθρωπος, συγκρινόμενος με κάποιον άλλον.

Ωστόσο, δεν είναι ίδιοι μεταξύ τους οι άνθρωποι. Ουαί και αλλοίμονο, εάν ο οδοστρωτήρας της ομοιομορφίας μάς ισοπέδωνε και μάς καθιστούσε όλους ίδιους, σαν φωτοτυπίες. Ο βίος μας θα ήταν αβίωτος! Εποίησεν ο Θεός τον άνθρωπον... άρσεν και θήλυ εποίησεν αυτούς! Και τα δύο φύλα συνιστούν τον άνθρωπο. Η εκ της πλευράς του ανδρός δημιουργία της γυναικός φανερώνει την ομοουσιότητα, αλλά και την διαφορετικότητα. Την μεταξύ τους ισότητα και ομοτιμία, αλλά και τα ιδιώματα εκάστου. Ακόμη, ο Θεός διεμέρισε μεταξύ τους τα έθνη και έθεσε μεταξύ τους όρια (Πράξ. ιζ', 26). Η ισότητα των λαών και των ανθρώπων που τα αποτελούν δεν στραγγαλίζει την διαφορετικότητα και η διαφορετικότητα δεν αφανίζει την ισότητα, καθ'όσον «ουκ ένι άρσεν και θήλυ, Ιουδαίος ουδέ Έλλην, ουκ ένι δούλος ή ελεύθερος, πάντες γαρ υμείς εις εστέ εν Χριστώ Ιησού (Γαλάτ. γ', 28). Πολύ περισσότερο δεν δικαιολογεί την ανταγωνιστική μεταξύ των δύο φύλων και των φυλών της γης διάθεση και συμπεριφορά, αλλά διδάσκει την αγάπη και την ομόνοια, την δικαιοσύνη, τον αλληλοσεβασμό, την συμπληρωματική σχέση. Δεν είναι δυνατόν ο ένας να πεινά και ο άλλος να μεθύει (Α' Κορινθ. ια', 21). Το περίσσευμα του ενός πρέπει να συμπληρώνει το έλλειμμα του άλλου, για να επιτυγχάνεται η ισότητα (Εφεσ. ε', 28-30). Αυτό δεν επιβάλλεται ούτε επιτυγχάνεται με την εφαρμογή συστημάτων, αλλ' εμπνέεται και είναι κατόρθωμα της αγάπης, η οποία «ου ζητεί τα εαυτής» (Α' Κορ. ιγ', 5) αλλά «τα του ετέρου» (Α' Κορ. ι', 33). Ο κάθε άνθρωπος οφείλει να προσλαμβάνει τους άλλους και να μη τους απορρίπτει, κατά το παράδειγμα του Κυρίου μας Ιησού Χριστού, ο Οποίος προσέλαβε τους πάντες (Ιωάν. α', 11) και ενώνει τους πάντες δια της αγάπης Του, στο δικό Του σώμα. «Εν σώμα οι πολλοί εσμέν... » (Α' Κορ. ι', 17).

Μας προσκαλεί να μπολιαστούμε στο άγιο Σώμα Του, την Εκκλησία, και να γίνουμε μέλη αυτού του Σώματος, προκειμένου να πραγματώσουμε τον σκοπό της υπάρξεώς μας και να σωθούμε!

Αλήθεια, πόσο ωραία είναι η εικόνα, που χρησιμοποιεί ο Απόστολος Παύλος, εμπνευσμένος από την συγκρότηση και λειτουργία του ανθρωπίνου σώματος, προκειμένου να μας διδάξει ήθος κοινωνικό και να θυμίσει σε όλους μας ότι ο Χριστός είναι το σώμα και η κεφαλή και ο Σωτήρ του Σώματος! (Εφεσ. ε΄, 23).

Το ανθρώπινο σώμα αποτελείται από πολλά μέλη, τα οποία διαφέρουν μεταξύ τους στην μορφή, στη θέση και στη λειτουργία τους. Είναι, εν τούτοις, ενωμένα και συνεργαζόμενα μεταξύ τους, γιατί αλλιώς δεν συγκροτείται ο ανθρώπινος οργανισμός. Τα μέλη, όπως προείπαμε, έχουν το καθένα τη δική του λειτουργία και, ενώ υπάρχει, ένεκα της ξεχωριστής λειτουργίας, ο χαρακτηρισμός μερικών εξ αυτών ως πολυτιμοτέρων και αναντικαταστάτων, εντούτοις, κανένα δεν είναι περιττό, κανένα δεν μπορεί να αυτονομηθεί ούτε φυσικά και να περιφρονήσει τα άλλα, λέγοντάς τους δεν σε έχω ανάγκη. Μάλιστα και τα πολυτιμότερα έχουν την ανάγκη της προστασίας των ταπεινοτέρων και ευτελεστέρων και ασφαλώς δεν διστάζουν κι εκείνα να υπηρετήσουν τα ταπεινότερα και ευτελέστερα.(Α΄ Κορινθ. ιβ΄, 12-27).

Μακάρι κι εμείς οι λογικοί άνθρωποι να εμπνεόμαστε απ΄ αυτήν την εικόνα. Δεν θα αδικούσαμε την έμψυχη εικόνα τον άνθρωπο, χάριν του οποίου τάχα γίνονται τα πάντα.

Ο καθένας δεν θα επιβουλευόταν από ζήλεια και φθόνο τα χαρίσματα, τη θέση και την λειτουργία του άλλου, προβάλλοντας δικαιολογίες και προφάσεις, κυρίως «για το καλό της κοινωνίας...».

Ούτε θα ήθελε να υποκαταστήσει τον άλλο και να οικειοποιηθεί λειτουργία, που είναι ξένη με αυτό που ο ίδιος είναι, επειδή έτσι θέλει! Και εδώ είναι το δράμα και η τραγικότητα του δήθεν ελεύθερου ανθρώπου, στην πραγματικότητα, όμως, ακοινώνητου σκλάβου της φιλαυτίας του.

Θεοποιώντας το δήθεν δικαίωμα φθάνει στον παραλογισμό, να ομιλεί και να απαιτεί τον σεβασμό του διαφορετικού και την ίδια στιγμή, αντιφάσκων, να στρέφεται στο «όμοιον», στο «ίδιον», εισάγοντας ως τρόπον ζωής την ιδιοτροπία του με το εγωϊστικό της περιεχόμενο και το ατομιστικό της χρώμα. Περιφρονεί ή και μισεί το «έτερον», ενώ με την ψυχολογική λειτουργία της αρνητικής προβολής, αποδίδει ρατσιστικά και φοβικά σύνδρομα, σε όποιον διαφωνεί, και ταυτοχρόνως εκφράζεται υπερήφανα, με ρατσιστικά μάλιστα χαρακτηριστικά.

Διακηρύσσει την ελευθερία ως ανθρώπινο δικαίωμα, αλλά την ίδια στιγμή αφαιρεί και αυτό το δικαίωμα στη ζωή ανυπεράσπιστων αθώων αγέννητων υπάρξεων, με την πρόφαση και την ψευδαίσθηση ότι αποφασίζει για τον εαυτό του, ενώ η των πραγμάτων αλήθεια βοά ότι η απόφαση για την εγκληματική επέμβαση αφορά άλλον -διαφορετικόν άνθρωπον.

Υπερασπίζεται την ανεξιθρησκεία, ενώ πολεμά όσους δεν ακολουθούν τις δικές του επιλογές, φθάνοντας μάλιστα και στην ανεξήγητη λογικά επιλογή να πολεμά λυσσαλέα Θεόν, ο Οποίος, κατά την αδιαπραγμάτευτη άποψή του, είναι ανύπαρκτος!

Αποφεύγει τον διάλογο. Κι' όταν ακόμη προσποιείται τον συζητητή, δεν είναι πρόθυμος να ακούσει τον συνομιλητή του· Κυριευμένος από τον εγωϊσμό του, αγωνιά και απελπισμένα αγωνίζεται, ώστε το έλλειμμα της αλήθειας και των επιχειρημάτων να αναπληρωθεί από την ένταση της φωνής και την μετά θράσους εξασφάλιση και επιβολή του μονολόγου. Όλα για την δημιουργία των εντυπώσεων!

Επικαλείται, ακόμη, την διαφορετικότητα των χαρακτήρων για να διαλύσει το γάμο του. Ποτέ δεν θέλησε να δει ο τοιούτος με σοβαρότητα το μυστήριο, να αποκτήσει εμπειρία του, το πως, δηλαδή, οι δύο γίνονται ένα και να συνειδητοποιήσει το μοναδικό και θεόπνευστο παράγγελμα προς το ανδρόγυνο, που ακούγεται στο αποστολικό ανάγνωσμα, κατά την τέλεση του ιερού Μυστηρίου του γάμου. Συμμετέχει τυπικά, με φολκλορικού τύπου κοσμική διάθεση, στην εντυπωσιακή διαδικασία και αναμένει με ανεπίτρεπτη χαλαρότητα την ώρα του «ποδοπατήματος», ενδεικτικό και αυτό της στάσεως απέναντι στο διαφορετικό. Αντί της συμπληρωματικής σχέσεως, προτιμά την ανταγωνιστική συμπεριφορά, το «δικό μου» και το «δικό σου», που με ακρίβεια οδηγεί στην μοναξιά, στην σύγκρουση και την διάλυση, στις διαρκώς αυξανόμενες πράξεις βίας και τις γυναικοκτονίες! Στις μέρες μας, βέβαια, διαστρεβλώνεται αδίστακτα και επίσημα και αυτή η έννοια και ο σκοπός του γάμου.

Αλήθεια πόσο διαφορετική είναι, από πλευράς ποιότητας, η θέαση «του άλλου»,

«του διαφορετικού», για το συνειδητό μέλος της Εκκλησίας. Η Εκκλησία, ως σώμα Χριστού, είναι Αλήθεια και Ζωή και αποκαλύπτει τον αληθινό τρόπο κοινωνίας με το διαφορετικό, μέσω της αγάπης που συμπορεύεται με την αλήθεια και είναι άθλημα και άσκηση! Μαθαίνει το «καθώς θέλετε ίνα ποιώσιν υμίν οι άνθρωποι...» (Λκ. στ', 31) και ακόμα περισσότερο τον θυσιαστικό τρόπο ζωής, κατά το παράδειγμα του Κυρίου μας Ιησού Χριστού, ο Οποίος έπαθε υπέρ ημών, ημίν υπολιμπάνων υπογραμμόν (Α' Πέτρ. β', 21). Θυσιάζεται υπέρ του άλλου και δεν θυσιάζει τον άλλο υπέρ εαυτού.

Έχουμε άραγε αυτό το κουράγιο να αγωνισθούμε για ένα τέτοιο βίωμα ή είμαστε ως οι βλέποντες και μη βλέποντες και οι ακούοντες και μη συνιέντες; (Ματθ. ιγ', 13). Η ζωή πάντως είναι υπεύθυνη και σοβαρή υπόθεση και δεν νικιέται από ψέματα και υποκρισίες. Αυτά υπηρετούν την εκμετάλλευση και όχι το αληθινό συμφέρον του άλλου, με όχημα την προσοδοφόρα προπαγάνδα και την συστηματική πλύση του εγκεφάλου. Όμως, ο «άλλος», ο «διαφορετικός» είναι η λυδία λίθος της γνησιότητάς μας και η οδός της σωτηρίας μας.